EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.11.2020
COM(2020) 756 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v členských státech (2017-2018) s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva, pravidel pro zdraví a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin a přípravky na ochranu rostlin

{SWD(2020) 283 final}

OBSAH

1. SHRNUTÍ 1
2. ÚVOD 2
3. PRÁVNÍ RÁMEC 3
4. PŘEZKUM VÝROČNÍCH ZPRÁV ČLENSKÝCH STÁTŮ 4
   - 4.1 Příjem a přezkum výročních zpráv členských států 4
   - 4.2 Organizace a provádění úředních kontrol 5
     - 4.2.1 Operační cíle a strategické cíle 5
     - 4.2.2 Plánované a probíhající úřední kontroly 5
     - 4.2.3 Zvláštní kontrolní činnosti 6
     - 4.2.4 Zdroje 6
   - 4.3 Celkový soulad s potravinovým a krmivovým právem, pravidly pro zdraví zvířat a dobré životní podmínky zvířat a pravidly pro ekologické zemědělství 7
     - 4.3.1 Druhy nedodržení požadavků 7
     - 4.3.2 Analýza případů nedodržení požadavků 7
   - 4.4 Vnitrostátní systémy auditu 8
     - 4.4.1 Vnitřní a/nebo vnější audity úředních kontrol 8
     - 4.4.2 Audity a inspekce kontrolních orgánů 8
   - 4.5 Opatření k zajištění účinnosti při provádění vnitrostátních plánů kontrol 9
     - 4.5.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a majitelů podniků 9
     - 4.5.2 Prosazování: opatření v případě nedodržení 9
     - 4.5.3 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly 10
   - 4.6 Celková výkonnost kontrolních systémů při realizaci vnitrostátních plánů kontrol 10
   - 4.7 Změny víceletých vnitrostátních plánů kontrol 10
5. KONTROLNÍ ČINNOST ÚTVARŮ KOMISE V ČLENSKÝCH STÁTECH 11
   - 5.1 Audity 11
     - 5.1.1 Souhrnné zprávy 13
     - 5.1.2 Několik důležitých bodů 13
6. NÁSLEDNÁ ČINNOST A DONUCOVACÍ OPATŘENÍ KOMISE 14
   - 6.1 Systematická opatření v návaznosti na doporučení 14
   - 6.2 Podpora členských států 15
     - 6.2.1 Sítě 15
     - 6.2.2 Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin 17
   - 6.3 Prosazování 17
7. ZÁVĚRY 18

Seznam grafů

Graf 1: počet misí uskutečněných v členských státech v letech 2017–2018 12
Graf 2: počet a druh misí uskutečněných v rámci jednotlivých témat v letech 2017–2018..... 12

1. SHRNUTÍ

Zpráva popisuje celkový výsledek kontrolních činností států a Komise prováděných v letech 2017 a 2018 s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany veřejného zdraví a důvěry v oblastech potravinového a krmivového práva, zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, ekologického zemědělství a režimů jakosti. Tyto oblasti mají v každodenním životě občanů Evropské unie (EU) zásadní význam. Jsou rovněž klíčové pro zajištění hladkého fungování obchodu s potravinami, zvířaty a rostlinami, a to jak v rámci EU, tak i se státy mimo EU.

Členské státy jsou zodpovědné za provádění úředních kontrol založených na posouzení rizik, které jsou podrobně popsány a naplánovány v jejich víceletých vnitrostátních plánech kontrol. Úřední kontroly mají za cíl ověřit, že provozovatelé v rámci potravinového a krmivového řetězce dodržují platné právní předpisy. V případě, že tomu tak není, se od členských států očekává, že budou zmíněné právní předpisy vymáhat a přijmou kroky, které tyto provozovatele přimějí k tomu, aby začali předpisy opět dodržovat. Pomocí auditů si útvary Komise ověřují, že členské státy provádějí úřední kontroly a následně vymáhají dodržování předpisů.

Většina členských států oznámila, že pro provádění jejich víceletých vnitrostátních plánů kontrol měly klíčový význam počty zaměstnanců a finanční zdroje a/nebo vybavení. Zatímco v některých členských státech pomohlo k překonání těchto problémů použití nástrojů informačních technologií a kontrol dokumentů, jiné státy nahlásily, že nejsou schopny své plány kontrol plně provést.

Komise je toho názoru, že je třeba uvolnit odpovídající zdroje pro inspekce na místě. Při tak různorodých záležitostech, jako jsou podvody v potravinářství[1], ověřování správného označování potravin a krmiv, dodržování správných hygienických postupů při porážce a náležité používání přípravků na ochranu rostlin, jsou inspekce na místě zcela zásadní.

Kontroly, při nichž se Komise zaměřuje na úřední kontroly v rámci potravinového a krmivového řetězce prováděné členskými státy, jasně ukazují, jak si členské státy vedou při prověřování provozovatelů z hlediska uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin a také při následném vymáhání souladu. Proto zásadním způsobem přispívají k procesu přezkumu právních předpisů, jehož cílem je zajistit, aby právní předpisy EU byly vhodné pro daný účel.

Z kontrol členských států uskutečněných Komisí vyplynul závěr, že členské státy mají obecně zavedeny systémy kontroly nezbytné k provádění požadavků EU. V některých zemích odhalily kontroly Komise nedostatky v provádění úředních kontrol svědčící o tom, že je zde ještě prostor pro zlepšení. Komise poté systematicky sledovala svá doporučení členským státům a v případě potřeby použila další donucovací nástroje.

[1] Podvod je záměrná činnost prováděná podniky či jednotlivci za účelem oklamání kupujících a následného získání neoprávněné výhody. Takováto činnost může rovněž představovat riziko pro zdraví lidí, zvířat či rostlin nebo pro dobré životní podmínky zvířat či životní prostředí. Internetové stránky sítě EU pro odhalování podvodů v potravinářství obsahují další informace na toto téma.

Komise navíc podpořila členské státy (a státy mimo EU) tím, že jim poskytla technickou pomoc a školení v rámci iniciativy „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“ a technických jednání s odborníky členských států.

Tato zpráva předkládá určitá doporučení s cílem ještě více posílit systémy úředních kontrol pomocí informačních sítí pro úředníky, využívání informací ze soukromých systémů záruk a zveřejňování výsledků úředních kontrol.

2. ÚVOD

EU má za cíl zajistit vysokou úroveň ochrany veřejného zdraví a důvěry v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat, ekologického zemědělství a režimů jakosti. Občané EU v těchto oblastech právem očekávají vysoké standardy.

V EU je zaveden komplexní právní rámec, jehož cílem je zajistit důsledné kontroly celého potravinového a krmivového řetězce, od zemědělce ke spotřebiteli, a odpovídající monitorování s tím, že je zároveň zajištěn účinný vnitřní trh a obchod se zeměmi mimo EU.

Jedním z pilířů integrované politiky EU pro bezpečnost potravin od zemědělce ke spotřebiteli je efektivní systém úředních kontrol[2] umožňující ověřit, že provozovatelé dodržují standardy EU v celém potravinovém a krmivovém řetězci.

Komise hraje důležitou roli v celkovém rámci kontrol na úrovni EU[3] a provádí kontroly, včetně auditů, v členských státech.

Členské státy předkládají výroční zprávu o provádění svých úředních kontrol Komisi[4], která následně informuje[5] veřejnost, Evropský parlament a Radu o celkovém fungování kontrol v členských státech s ohledem na:

- výroční zprávy předkládané vnitrostátními orgány o jejich kontrolní činnosti,
- výsledek kontrol Komise provedených v členských státech.

Současná zpráva zahrnuje roky 2017 a 2018.

---

[2] „Úřední kontrola“ je činnost prováděná příslušným orgánem členského státu EU s cílem ověřit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin a také dodržování požadavků u zvířat a zboží.

[3] Článek 116 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin – Úř. věst. L 95, 7.4.2017, s. 1.

[4] Čl. 113 odst. 1 nařízení (EU) 2017/625.

[5] Článek 114 nařízení (EU) 2017/625.

3. PRÁVNÍ RÁMEC

„Obecné potravinové právo“[6] stanoví, že hlavní odpovědnost za zajištění bezpečnosti potravin leží na provozovatelích potravinářských/krmivářských podniků. Zvláštní nařízení EU upravují požadavky na ekologickou produkci a označování ekologických produktů[7] a na režimy jakosti pro zemědělské a potravinářské výrobky (chráněná označení původu, chráněná zeměpisná označení a zaručené tradiční speciality)[8].

Členské státy jsou povinny ověřit, že hospodářské subjekty dodržují platné právo EU. Jejich víceleté vnitrostátní plány kontrol popisují systémy úředních kontrol pro tento účel.

Od 14. prosince 2019 platí změny právních předpisů týkajících se těchto požadavků v rámci nařízení o úředních kontrolách[9]. Nařízení o úředních kontrolách popisuje požadavky na tyto systémy kontrol, víceleté vnitrostátní plány kontrol a provádění úředních kontrol[10]. Nejdůležitější požadavky, které nařízení o úředních kontrolách zavádí ve vztahu k systémům úředních kontrol a víceletým vnitrostátním plánům kontrol, jsou tyto:

- do oblasti působnosti teď spadají také úřední kontroly vedlejších produktů živočišného původu, zdraví rostlin, přípravků na ochranu rostlin, ekologické produkce a označování chráněného označení původu, chráněného zeměpisného označení a tradičních specialit,
- členské státy musí jmenovat jediný subjekt, jehož úkolem bude koordinovat přípravu, soudržnost, přezkum, aktualizaci a ohlašování víceletého vnitrostátního plánu kontrol,
- víceletý vnitrostátní plán kontrol má popsat své strategické cíle a kategorizovat podle míry rizika úřední kontroly, jichž se týká,
- víceletý vnitrostátní plán kontrol musí být zveřejněn, až na několik omezených výjimek,
- relevantní informace týkající se organizace a provádění úředních kontrol musí být zpřístupněny veřejnosti, aby byla zajištěna vysoká míra transparentnosti; tuto povinnost lze splnit zveřejněním výroční zprávy, kterou každý členský stát předkládá Komisi[11].

---

[6] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin – Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1.

[7] Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91 – Úř. věst. L 189, 20.7.2007, s. 1.

[8] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin – Úř. věst. L 343, 14.12.2012, s. 1.

[9] Nařízení (EU) 2017/625 zrušilo nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat.

[10] Články 109, 110 a 111 nařízení (EU) 2017/625.

[11] Článek 11 nařízení (EU) 2017/625.

Podle nařízení o úředních kontrolách musí Komise[12] provádět kontroly, včetně auditů, v členských státech, které následně musí přijmout odpovídající opatření, aby napravily nedostatky zjištěné při těchto kontrolách[13].

4. PŘEZKUM VÝROČNÍCH ZPRÁV ČLENSKÝCH STÁTŮ

4.1 Příjem a přezkum výročních zpráv členských států

Členské státy předložily své výroční zprávy za roky 2017 a 2018 podle předchozího nařízení o úředních kontrolách, které bylo zrušeno a nahrazeno stávajícím nařízením o úředních kontrolách[14]. Doporučená struktura zpráv, uvedená v pokynech Komise platných pro toto období[15], byla základem pro toto hodnocení.

Poměrně málo členských států předložilo své výroční zprávy útvarům Komise v předepsané lhůtě. Pouze Česká republika, Estonsko, Finsko, Lotyšsko, Litva a Slovenská republika předložily své zprávy za roky 2017 a 2018 včas. Některé země podaly zprávy s velkým zpožděním – tj. Komise obdržela poslední výroční zprávu za rok 2017 v dubnu 2019 a v červnu 2020 jí stále ještě chyběla jedna výroční zpráva za rok 2018.

Jednotlivé zprávy se výrazně liší jak v prezentaci údajů, tak i charakteru předkládaných údajů. To ztěžuje jejich analýzu a srovnání a působí Komisi při zpracování této výroční zprávy velké problémy.

Pokud jde o ekologickou produkci, Komise reagovala na připomínky Evropského účetního dvora[16] a v roce 2018 v návaznosti na ně odeslala dopisy členským státům, v nichž požadovala vysvětlení a doplňující informace týkající se výročních zpráv o ekologické produkci. Za ohlašovací rok 2017 poslala dopis 14 členským státům a jedné zemi Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Za ohlašovací rok 2018 obeslala 24 členských států a jednu zemi ESVO[17].

Nařízení o úředních kontrolách zavedlo pro výroční zprávy jednotný vzorový formulář a členské státy[18] budou také povinny podávat tyto zprávy elektronicky. Nařízení o úředních

---

[12] Článek 116 nařízení (EU) 2017/625.

[13] Článek 119 nařízení (EU) 2017/625.

[14] Článek 44 nařízení (ES) č. 882/2004.

[15] Rozhodnutí Komise 2008/654/ES ze dne 24. července 2008 o pokynech, které mají být členským státům nápomocny při přípravě výročních zpráv o jednotných integrovaných víceletých vnitrostátních plánech kontrol stanovených v nařízení (ES) č. 882/2004 – Úř. věst. L 214, 9.8.2008, s. 56.

[16] Viz Zvláštní zpráva č. 04/2019: Kontrolní systém pro ekologické produkty se zlepšil, některé výzvy ale přetrvávají.

[17] 2017 : Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Finsko, Chorvatsko, Maďarsko, Itálie, Litva, Lucembursko, Polsko, Portugalsko, Švédsko, Norsko; 2018: Belgie, Bulharsko, Kypr, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Řecko, Španělsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Maďarsko, Itálie, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko, Norsko.

[18] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/723 ze dne 2. května 2019, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o jednotné vzorové formuláře, jež

kontrolách prodlužuje lhůtu (z 30. června do 31. srpna) pro podání těchto informací a údajů. Podávání zpráv o výsledcích úředních kontrol, druhu a počtu případů nedodržení požadavků a opatřeních přijatých za účelem zajištění efektivního provádění víceletých vnitrostátních plánů kontrol členských států elektronickými prostředky a jednotným způsobem usnadní Komisi analýzu a srovnání těchto dat uvnitř členských států i mezi nimi.

4.2 Organizace a provádění úředních kontrol

Členské státy zavedly systémy úředních kontrol, které jim dávají značné možnosti zajistit dodržování právního rámce ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků. Specifické aspekty těchto systémů, které ilustrují některé problémy a iniciativy uváděné členskými státy, jsou vyjmenovány níže.

4.2.1 Operační cíle a strategické cíle

Ve svých víceletých vnitrostátních plánech kontrol musí členské státy definovat strategické cíle pro organizaci úředních kontrol[19]. Nicméně méně než třetina států (Belgie, Kypr, Dánsko, Estonsko, Irsko, Finsko, Francie, Německo a Itálie) podala zprávu o klíčových ukazatelích výkonnosti (KPI) použitých při hodnocení účinnosti úředních kontrol. Zahrnutí výsledků těchto klíčových ukazatelů výkonnosti by umožnilo lépe pochopit, jak by jednotlivé státy mohly využít výsledky kontrol k tomu, aby náležitě upravily své víceleté vnitrostátní plány kontrol.

Jiné členské státy informují obecněji o tom, jaký dopad mají jejich kontroly na cíle. Například Nizozemsko oznámilo, že používá ukazatele týkající se dobrých životních podmínek zvířat k vymezení cílů programů úředních kontrol. Příslušné orgány v Nizozemsku rovněž měřily účinnost kontrol v rámci zvláštních projektů, např. „Plán na zlepšení dodavatelského řetězce masa“, „Měď v krmivu pro prasata“ a „Monitorování souladu na jatkách v odvětví červeného masa a drůbežích jatkách“. Výroční zpráva uvádí, že práce odvedená v roce 2017 na analýzách cílové skupiny a rozvoji monitorovacích strategií v očekávání hodnocení dopadu poskytla lepší přehled o souladu, a tudíž i o účinnosti úředních kontrol.

4.2.2 Plánované a probíhající úřední kontroly

Podle právních předpisů EU by měly vnitrostátní orgány plánovat své úřední kontroly s ohledem na stanovené priority založené na posouzení rizik[20]. Přestože všechny členské státy zdůraznily, že určují četnost úředních kontrol na základě posouzení rizik, nepopsaly používané metody.

Třetí subjekty posuzující shodu certifikují evropské potravinářské podniky a podniky vyrábějící krmiva v rámci různých soukromých režimů prokazování kvality. Rakousko,

---

se mají použít ve výročních zprávách předkládaných členskými státy – Úř. věst. L 124, 13.5.2019, s. 1; přijato v souladu s čl. 113 odst. 2 nařízení (EU) 2017/625.

[19] Čl. 42 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004 a čl. 110 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2017/625.

[20] Čl. 3 odst. 1 a čl. 43 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 882/2004 a čl. 9 odst. 1 nařízení (EU) 2017/625.

Belgie, Dánsko, Nizozemsko a Spojené království podaly zprávu o tom, jakým způsobem využívají informace z těchto režimů ve svém hodnocení rizik. Například Nizozemsko organizovalo schůzky s vlastníky těchto režimů.

4.2.3 Zvláštní kontrolní činnosti

Kromě plánovaných kontrolních činností reagují členské státy na nové skutečnosti zvláštními kontrolními činnostmi. Dánsko a Maďarsko oznámily, že všude tam, kde byl počet pravidelných úředních kontrol nižší než v uplynulých letech, zvýšily počet zvláštních kontrolních činností *ad hoc*.

V Nizozemsku monitorování na základě rizika ukázalo, že cílené sledování konkrétních potravin, cílené prověrky souladu a kontrola mikrobiologických rizik mohou mít své výhody a poskytnout podnikům a spotřebitelům rámec, z něhož mohou vycházet konkrétní opatření.

V letech 2017–2018 musela většina členských států řešit důsledky incidentu s fipronilem, který začal v Nizozemsku a vedl ke stažení vajec a vaječných výrobků z trhu a z oběhu všude v Evropské unii (tato otázka je zvlášť zmiňována ve zprávách z Belgie, České republiky, Dánska, Finska, Francie, Maďarska, Itálie, Nizozemska a Polska).

Několik členských států (Belgie, Dánsko, Finsko, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Španělsko, Švédsko, Slovinsko a Spojené království) se zmínilo o tom, že zvláštní problémy působí podvody v potravinářství a prodej přes internet. Nová možnost, kterou zavádí nařízení o úředních kontrolách pro odběr vzorků u zvířat a zboží nabízených k prodeji komunikačními prostředky na dálku[21], a pravidla pro výši finančních sankcí za podvody v potravinářství[22] by měly pomoci členským státům ve vymáhání souladu v těchto oblastech.

Výskyt afrického moru prasat si vyžádal v postižených zemích značné úřední zdroje, aby se choroba dostala pod kontrolu, a v ohrožených zemích, aby se zamezilo proniknutí choroby na jejich území nebo aby se zajistila včasná detekce, jak oznámilo Estonsko, Finsko, Německo, Polsko, Rumunsko a Švédsko.

4.2.4 Zdroje

Členské státy musí zajistit, aby příslušné orgány měly k dispozici přiměřené finanční zdroje pro zajištění pracovníků a jiné prostředky, které jsou pro provádění úředních kontrol a jiných úředních činností nezbytné[23].

Belgie, Bulharsko, Kypr, Finsko, Německo, Řecko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španělsko a Švédsko zdůraznily, že rozpočtové škrty vedly ke snížení počtu zaměstnanců, někdy i více než v předchozích letech, a k nedostatečným finančním a/nebo hmotným zdrojům. Finsko, Německo, Řecko, Nizozemsko, Polsko,

[21] Článek 36 nařízení (EU) 2017/625.

[22] Čl. 139 odst. 2 nařízení (EU) 2017/625.

[23] Článek 26 nařízení (ES) č. 882/2004 a článek 78 nařízení (EU) 2017/625.

Portugalsko, Rumunsko a Španělsko přiznaly, že nebyly schopny provést všechny úkoly naplánované v jejich víceletých vnitrostátních plánech kontrol.

V České republice, Francii a Nizozemsku se počet zaměstnanců zvýšil, aby bylo možno řešit konkrétní záležitosti jako zdraví zvířat (africký mor prasat, vysoce patogenní ptačí chřipka), zdraví rostlin *(Xylella fastidiosa)*, podvody v potravinářství a přípravu na Brexit.

Malta, Španělsko a Švédsko zmínily obtíže při najímání náležitě kvalifikovaných pracovníků, což je problém, na který narážejí také provozovatelé potravinářských a krmivářských podniků.

Členské státy uvedly, že hlavní strategie, které jim pomáhají zmírnit snižování počtu zaměstnanců, jsou analýza údajů a vylepšené informační systémy.

Příslušné orgány členských států vnímají sdílení znalostí s národními odborníky (v rámci členského státu a mezi členskými státy) jako klíčový prvek pro zlepšení auditních postupů. Všechny členské státy uvítaly iniciativu „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“.

4.3 Celkový soulad s potravinovým a krmivovým právem, pravidly pro zdraví zvířat a dobré životní podmínky zvířat a pravidly pro ekologické zemědělství

Výroční zprávy poskytují informace a analýzy týkající se případů nedodržení požadavků, které odhalily příslušné orgány členských států na straně provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků.

4.3.1 Druhy nedodržení požadavků

Většina případů nedodržení požadavků, o nichž informovaly příslušné orgány členských států, se týkala správných hygienických postupů, údržby infrastruktury a provozovatelů, kteří buď neprovedli kontroly, anebo nezaznamenali výsledky svých kontrol.

Vymáhání souladu v oblasti distribuce, prodeje, označování a užívání pesticidů a označování potravinářských výrobků určených pro koncového spotřebitele zůstalo i nadále v členských státech problémem.

4.3.2 Analýza případů nedodržení požadavků

Výskyt případů nedodržení požadavků

Některé zprávy uváděly procentní podíly případů nedodržení požadavků. Použití procentních podílů pro porovnání výkonnosti členských států může být zavádějící. Při porovnávání údajů členských států neznamená vyšší procento ohlášených případů nedodržení požadavků nutně to, že v daném členském státě je situace horší než jinde. Naopak to může znamenat, že jsou kontroly a zdroje v tomto členském státě lépe zacíleny s ohledem na posouzení rizika. Lépe zacílené kontroly mohou vést k vyššímu počtu inspekcí (a zjištěných případů nedodržení požadavků).

Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků

Pouze menšina výročních zpráv poskytla informace o rizicích spojených s případy nedodržení požadavků, které byly zjištěny při úředních kontrolách.

Obecně se rizika týkala možného šíření chorob zvířat či rostlin a/nebo problémů při omezování šíření těchto chorob, ztráty dohledatelnosti a bezpečnostních rizik potravin pro spotřebitele, jako jsou alergeny, otrava potravinami a chemická kontaminace.

Základní příčina(y) nedodržení požadavků

Většina členských států uvedla, že provozovatelé potravinářských podniků stále ještě nerozumí právním požadavkům. Záležitosti jako časté střídání pracovníků, problémy s hledáním kvalifikované pracovní síly a nedostatečné proškolení přispívají k nedostatečnému dodržování některých právních požadavků ze strany provozovatelů.

Jako další příčina nedodržování pravidel v infrastruktuře provozovatelů byly zmíněny i nižší marže.

4.4 Vnitrostátní systémy auditu

4.4.1 Vnitřní a/nebo vnější audity úředních kontrol

Členské státy musí provádět audity svých vlastních systémů kontrol anebo pověřit provedením těchto auditů jiný subjekt, aby byl zajištěn jejich soulad s nařízením[24].

Výroční zprávy členských států obsahovaly omezené informace o vnitřních auditech provedených u systémů úředních kontrol. Většina zpráv obsahovala pouze zmínku o počtu provedených auditů a obecné prohlášení o krocích následujících po těchto (vnitřních) auditech. Žádná z těchto zpráv neobsahovala informaci o účinnosti systémů úředních kontrol.

4.4.2 Audity a inspekce kontrolních orgánů

Členské státy mohou delegovat některé ze svých úředních kontrolních činností[25]. Ve většině členských států provádějí audity a certifikace provozovatelů potravinářských podniků soukromé kontrolní subjekty podle pravidel o ekologické produkci a označování produktů v rámci režimů jakosti. Příslušné orgány jsou povinny provádět audit těchto subjektů[26].

Zprávy členských států neobsahovaly informace o kontrolách prováděných u soukromých kontrolních subjektů v případech, kde jsou systémy soukromých systémů záruky kvality propojeny s plánem úředních kontrol.

Podle pravidel pro ekologickou produkci jsou členské státy povinny dohlížet na kontrolní subjekty, na něž delegují činnosti úřední kontroly, a informovat Komisi o výsledcích

[24] Čl. 4 odst. 6 nařízení (ES) č. 882/2004 a článek 6 nařízení (EU) 2017/625.

[25] Článek 5 nařízení (ES) č. 882/2004 a článek 28 nařízení (EU) 2017/625.

[26] Čl. 5 odst. 3 nařízení (ES) č. 882/2004 a čl. 33 písm. a) nařízení (EU) 2017/625.

těchto dohledových auditů. Dohledové audity zahrnují hodnocení v kancelářích, audity se svědky, při nichž příslušný orgán pozoruje inspekci prováděnou inspektory kontrolního subjektu, revizní audity, kde příslušný orgán přímo kontroluje ekologické provozovatele, aby si ověřil soulad s provozními postupy kontrolního subjektu a posoudil jeho efektivitu, a tržní kontroly. Příslušné orgány ukládají v případě potřeby sankce, včetně odebrání delegovaných pravomocí těmto subjektům.

4.5 Opatření k zajištění účinnosti při provádění vnitrostátních plánů kontrol

4.5.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a majitelů podniků

Členské státy vyvinuly nástroje, například pokyny, informační kampaně a školení, aby pomohly provozovatelům potravinářských podniků dosáhnout souladu s nařízeními o bezpečnosti potravin. Například Dánsko zavedlo zvláštní označení pro dobré životní podmínky zvířat a „režim žluté karty“ s cílem snížit používání antibiotik v chovu prasat.

Hlubší znalosti pracovníků provádějících úřední kontroly a provozovatelů potravinářských podniků vedou k vyšší míře dodržování požadavků (např. u mikrobiologické kontaminace, definování doby použitelnosti potravin a způsobu provádění a chápaní expozičních testů na listerie v Nizozemsku).

Příslušné orgány dosáhly větší transparentnosti díky svému úsilí v komunikačních a osvětových kampaních zaměřených na spotřebitele. Nizozemsko oznámilo, že zveřejnění výsledků úředních kontrol vedlo k vyšší míře dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských podniků.

4.5.2 Prosazování: opatření v případě nedodržení

Členské státy musí mít zavedeny účinné, přiměřené a odstrašující sankce/postihy[27].

Členské státy využily celou řadu donucovacích opatření, od ústního a písemného varování přes zabavení a zničení zboží až po (dočasné) odebrání nebo omezení oprávnění provozovatelů. Některé státy využily správní pokuty jako odstrašující opatření. Předložení záležitosti k přezkoumání soudu zůstalo krajním řešením.

Finsko a Lucembursko omezily přístup provozovatelů k systémům finanční podpory, zatímco Belgie zavedla systém ohlášených úředních kontrol v potravinářských podnicích ve městech, kde dochází k přímému kontaktu se zákazníkem, a zveřejnila výsledky.

Rakousko, Chorvatsko, Finsko, Německo, Itálie, Lotyšsko, Lucembursko, Malta a Portugalsko poznamenaly, že spolupráce s jinými úřady (např. finanční úřad, policie) v oblasti podvodů v potravinářství zaznamenala v uplynulých letech zlepšení.

[27] Články 54 a 55 nařízení (ES) č. 882/2004 a články 137, 138 a 139 nařízení (EU) 2017/625.

4.5.3 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

Několik členských států informovalo o využití (vylepšených) informačních systémů a technik analýzy údajů, které vedou ke zlepšení účinnosti a efektivity úředních kontrol. Další příklady popsané ve zprávách zahrnovaly:

- využití vědeckých inovací, např. sekvenování celého genomu při analýze nákazy listeriemi,
- akreditace příslušných orgánů na základě mezinárodních norem kvality, jako jsou normy ISO pro systémy řízení kvality (ISO 9001), fungování různých druhů subjektů provádějících inspekce (ISO 17020) a požadavky pro subjekty provádějící audit a certifikaci systémů řízení (ISO 17021),
- vytvoření kontrolních sítí v určitých specializovaných odvětvích (např. látky zlepšující vlastnosti potravin jako potravinářské přídatné látky a ochucovadla, materiály určené pro styk s potravinami, vývozní kontroly) za účelem zvýšení způsobilosti pracovníků provádějících úřední kontroly v těchto odvětvích i provozovatelů samotných.

4.6 Celková výkonnost kontrolních systémů při realizaci vnitrostátních plánů kontrol

Členské státy ve svých výročních zprávách uvádí, že celkově jejich systémy úředních kontrol fungují a jsou dostatečné. Většina z nich zmiňuje také plány na další zlepšení účinnosti. Nejčastěji jsou jako prostředky k dosažení tohoto zlepšení zmiňovány informační systémy, analýza údajů, příručky jakosti a školení.

4.7 Změny víceletých vnitrostátních plánů kontrol

Žádný členský stát neoznámil zvláštní změny svého víceletého vnitrostátního plánu kontrol. Oznámené změny vycházely z výsledků úředních inspekcí a informací získaných z laboratorních analýz potravin a krmiv.

5. KONTROLNÍ ČINNOST ÚTVARŮ KOMISE V ČLENSKÝCH STÁTECH

5.1 Audity

Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin spadající pod Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin (GŘ SANTE) Evropské komise provádí ověřovací činnost za účelem zjištění, zda jsou náležitě prováděny a vymáhány právní předpisy EU v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat, dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin, ekologického zemědělství, režimů jakosti a některých oblastí lidského zdraví[28]. Zveřejňuje roční pracovní program a pololetní aktualizaci[29] na internetových stránkách GŘ SANTE.

Ředitelství provádí tyto kontroly pravidelně a ve spolupráci s příslušnými orgány členských států.

Jednou ze složek auditů jsou prohlídky na místě, při nichž odborníci Komise vstupují do kontaktu s příslušnými orgány, které provádí úřední kontroly. Odborníkům Komise jsou pravidelně nápomocni odborníci z členských států.

Cílem kontrol Komise je[30]:

- ověřit dodržování potravinového a krmivového práva, pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin,
- ověřit fungování a organizaci vnitrostátních systémů kontrol a příslušných orgánů,
- prošetřovat a shromažďovat informace
    - o úředních kontrolách a postupech prosazování,
    - o důležitých nebo opakovaných problémech při uplatňování či prosazování pravidel,
    - v souvislosti s naléhavými situacemi, nově vzniklými problémy či novým vývojem.

Zprávy z jednotlivých auditů jsou veřejně dostupné[31] na internetových stránkách GŘ SANTE.

V letech 2017 a 2018 uspořádalo Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin celkem 264 misí (zejména auditů, ale také návštěv jednotlivých zemí a zjišťovacích misí[32]) v členských státech. Graf 1 zobrazuje přehled počtu misí v jednotlivých členských státech.

---

[28] Kontrolní činnosti v oblasti lidského zdraví nejsou prováděny podle nařízení (ES) č. 882/2004 nebo 2017/625, a proto nejsou zahrnuty do této zprávy.

[29] K dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/food/audits_analysis/audit_programmes_en.

[30] Čl. 116 odst. 1 nařízení (EU) 2017/625.

[31] K dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm.

[32] Audity ověřují provádění úředních kontrol, zatímco návštěvy jednotlivých zemí a zjišťovací mise slouží k získávání informací o zemi nebo určitém tématu v několika členských státech.

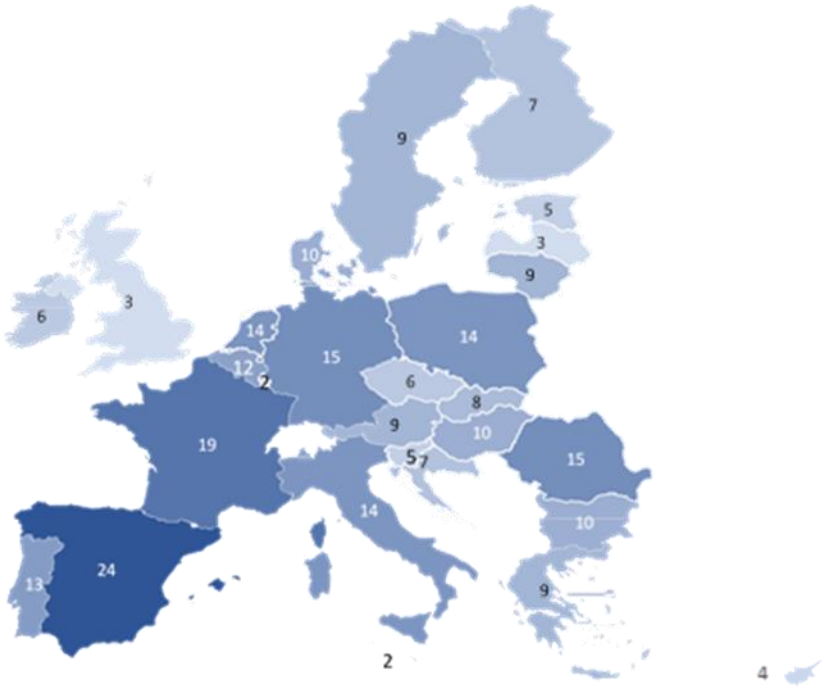

Graf 1: počet misí uskutečněných v členských státech v letech 2017–2018

Graf 2 zobrazuje přehled druhů misí v rámci jednotlivých témat nařízení o úředních kontrolách.

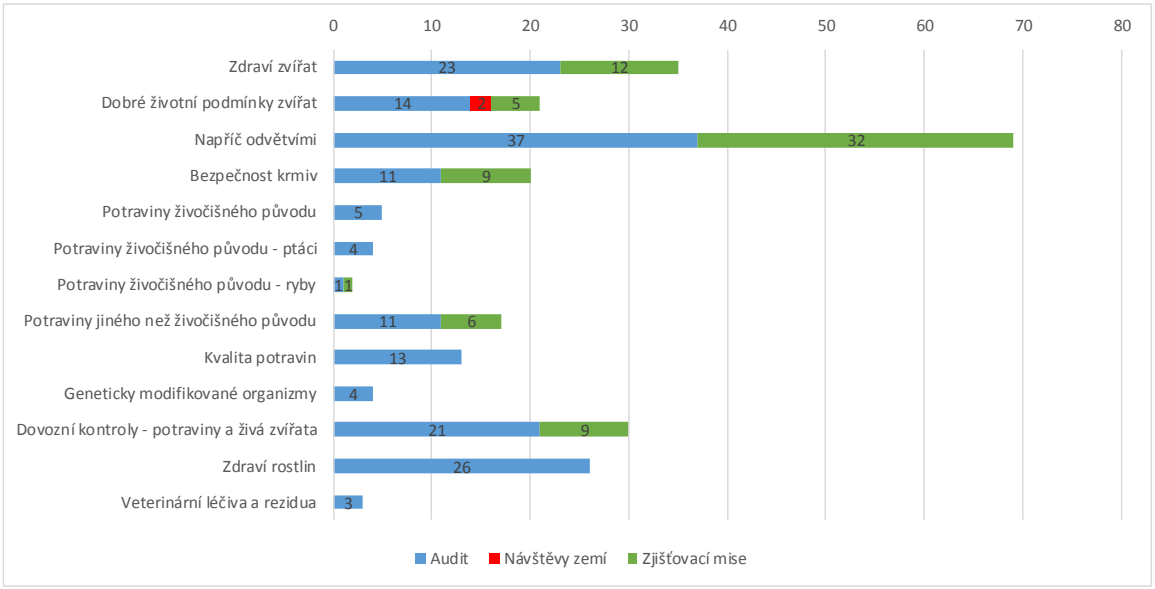

Graf 2: počet a druh misí uskutečněných v rámci jednotlivých témat v letech 2017–2018

5.1.1 Souhrnné zprávy

Komise také zveřejňuje[33] souhrnné zprávy, které přinášejí přehled o oblasti pokryté sérií auditů, shrnují, co funguje, nebo naopak nefunguje ve vztahu k provádění kontrol a uplatňování právních předpisů, a uvádějí příklady správných postupů v členských státech. Tyto zprávy jsou základem pro diskusi s odborníky členských států v rámci iniciativy „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“, kde se diskutuje o zjištěných společných problémech a sdílejí se správné postupy.

V letech 2017 a 2018 zveřejnila Komise 22 souhrnných zpráv o svých kontrolních činnostech v členských státech v oblasti bezpečnosti a kvality potravin, zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat a zdraví rostlin.

Pracovní dokument útvarů Komise doprovázející tuto zprávu[34] poskytuje podrobnější popis několika hlavních oblastí, kde Komise provedla kontroly v členských státech v letech 2017 a 2018.

5.1.2 Několik důležitých bodů

Série auditů vnitrostátních auditních systémů zjistila, že výstupy těchto auditních činností přispívají ke zlepšení důslednosti a účinnosti úředních kontrol.

V oblasti bezpečnosti potravin přispěly zjišťovací mise provedené v návaznosti na incident s fipronilem ke zlepšení nástrojů dostupných na úrovni EU k řízení a omezení takovýchto incidentů.

Série auditů úředních kontrol označování potravin (informace pro spotřebitele a zdravotní a výživová tvrzení), materiálů určených pro styk s potravinami, potravin určených k přímé spotřebě a elektronického obchodu v potravinovém řetězci ukázala, že těmto oblastem je třeba věnovat v plánech úředních kontrol více pozornosti.

V oblasti zdraví zvířat byly hlavními oblastmi, na něž Komise prioritně zaměřila své kontroly, epidemie afrického moru prasat a ptačí chřipky.

V oblasti dobrých životních podmínek zvířat dokončila Komise svůj projekt týkající se dopravy zvířat po silnici a po moři. Přestože v oblasti dobrých životních podmínek zvířat došlo k pozorovatelným zlepšením, stále přetrvávají značné problémy. Pokud jde o námořní dopravu, Komise usiluje o spolupráci s Evropskou agenturou pro námořní bezpečnost, aby zlepšila soulad plavidel určených k přepravě hospodářských zvířat s požadavky na dobré životní podmínky zvířat.

Dvouletý pracovní program pro dobré životní podmínky prasat se zabýval postupem rutinního krácení ocasů, kde je důsledné a jednotné prosazování stále ještě velkou výzvou.

---

[33] K dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm.

[34] Pracovní dokument útvarů Komise doprovázející tento dokument: Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v členských státech (2017–2018) k zajištění ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví a dobrých životních podmínkách zvířat.

Dva audity v oblasti sledování antimikrobiální rezistence komenzálních a zoonotických bakterií odhalily řadu možných zlepšení stávajících režimů.

Od roku 2013 způsobilo rozšíření nákazy bakterií *Xylella fastidiosa* vážné hospodářské škody v olivových a mandlových hájích v Itálii a Španělsku. Tento patogen ohrožuje celou řadu zemědělských, pěstitelských a lesních druhů v Evropě. Pravidelné audity v členských státech postižených nákazou měly za cíl ověřit, zda zavedená opatření vedou k vymýcení, anebo tam, kde to není možné, k omezení šíření nákazy, aby se minimalizovalo riziko jejího dalšího rozšíření v EU.

Komise zaznamenala určitá zlepšení v oblasti povolování, uvádění na trh a udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin. Členské státy však musí odstranit nedostatky v procesu povolování přípravků na ochranu rostlin, hodnocení systémů integrované ochrany rostlin, přezkumu národních akčních plánů a testování aplikačního zařízení. Komise zahájila proces zavádění harmonizovaných ukazatelů rizika[35], ve spojení s členskými státy, s cílem odhadnout vývoj rizik souvisejících s používáním přípravků na ochranu rostlin.

Další oblast, kde byl při úředních kontrolách členských států zjištěn prostor ke zlepšení, souvisela s kontrolami biocidních přípravků, které často nejsou povoleny pro trhy, kde se používají.

6. NÁSLEDNÁ ČINNOST A DONUCOVACÍ OPATŘENÍ KOMISE

6.1 Systematická opatření v návaznosti na doporučení

Audity Komise obecně vyústily v doporučení nápravných opatření. Od členských států je vyžadováno, aby přijaly potřebné kroky k jejich naplnění[36] a popsaly je v akčních plánech.

Na pravidelných souborných schůzích, které se označují jako obecné následné audity, Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin GŘ SANTE systematicky sleduje opatření přijatá příslušnými orgány v reakci na doporučení uvedená v auditních zprávách. Tyto obecné následné audity se vztahují na veškerá „otevřená“ doporučení napříč všemi odvětvími a jejich výsledky jsou zveřejňovány v profilech jednotlivých zemí (viz níže).

Tento proces je stále účinný při řešení velké většiny zjištěných nedostatků.

V malém počtu případů, kdy je výsledek auditu obzvlášť problematický, jsou prováděny následné audity zaměřené na konkrétní odvětví, při nichž se sledují opatření, která musí členské státy naléhavě zavést.

---

[35] Čl. 15 odst. 1 směrnice 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů – Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 71.

[36] Čl. 45 odst. 3 a čl. 45 odst. 5 nařízení (ES) č. 882/2004 a čl. 117 písm. a) a čl. 119 písm. a) nařízení (EU) 2017/625.

Ke konci prosince 2018 členské státy buď zavedly nápravná opatření, anebo přijaly uspokojivé závazky směřující k odstranění nedostatků v přijatelné lhůtě:

- u 96 % doporučení, která vyplynula z auditů v ohlašovacím cyklu 2014–2016, a
- u 95 % doporučení, která vyplynula z auditů v ohlašovacím cyklu 2015–2017[37].

K přípravě auditů a poskytnutí informací pro tvorbu politik je nutná specifická znalost jednotlivých zemí. Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin GŘ SANTE proto vede a zveřejňuje profily jednotlivých zemí. Aktualizacemi těchto profilů je zajištěna transparentnost tohoto postupu.

Tyto profily jednotlivých zemí jsou veřejně dostupné[38] a obsahují u všech členských států přehled těchto položek:

- pět posledních zveřejněných zpráv o auditu,
- hodnocení Komise týkající se opatření přijatých členskými státy v reakci na její audity a doporučení vyplývající z těchto auditů,
- organizace kontrol v členských státech, založená na jimi poskytnutých informacích,
- příslušné odkazy na internetové stránky členských států poskytnuté členskými státy.

6.2 Podpora členských států

Komise podporuje členské státy, aby zlepšily svou schopnost prosazovat právo EU, a to prostřednictvím sítí a školení.

6.2.1 Sítě

Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin zastřešuje různé sítě a pracovní skupiny složené z úředníků příslušných orgánů členských států a členských zemí Evropského sdružení volného obchodu, které jsou signatáři dohody o evropském hospodářském prostoru, v jejichž rámci se projednává a prosazuje dodržování určitých aspektů práva EU.

Od roku 2008 se dvě sítě pravidelně scházejí a vyměňují si zkušenosti týkající se přípravy, provádění a ohlašování víceletých vnitrostátních plánů kontrol a používání vnitrostátních systémů auditu úředních kontrol. V letech 2017 a 2018 se síť pro víceleté vnitrostátní plány kontrol sešla devětkrát. Schůze se věnovaly především vývoji a dokončení jednotných vzorových formulářů pro výroční zprávy[39]. Jedna schůze podskupiny v roce 2018 byla věnována přezkumu pokynů pro přípravu víceletého

[37] Návazný ukazatel je založen na tříletém rotujícím cyklu, který zohledňuje čas potřebný k tomu, aby členské státy navrhly akční plán v reakci na doporučení vyplývající z auditu, a čas potřebný k uplatnění těchto opatření.

[38] K dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm.

[39] Nařízení (EU) 2019/723 – Úř. věst. L 124, 13.5.2019, s. 1.

vnitrostátního plánu kontrol[40]. Síť pro víceleté vnitrostátní plány kontrol rovněž vytvořila elektronickou verzi jednotného vzorového formuláře pro výroční zprávy, „Nástroj k podávání zpráv o úředních kontrolách“ (AROC), který má pomáhat členským státům připravit se na provádění nařízení o úředních kontrolách.

Síť pro vnitrostátní systémy auditu se v letech 2017 a 2018 sešla čtyřikrát. Na schůzích si členové mohli vyměnit zkušenosti, společné problémy a příklady správných/nejlepších postupů a síť zahájila přezkum pokynů pro provádění auditů[41].

Síť kontaktních míst členských států pro ochranu zvířat během přepravy se schází pravidelně od roku 2010, aby se podělila o poznatky o společných záležitostech a hledala řešení v oblasti provádění a prosazování požadavků na dobré životní podmínky zvířat během přepravy. Od roku 2014 vydává síť na základě shody dokumenty sítě, které obsahují pokyny pro praktické plnění požadavků na dobré životní podmínky zvířat a identifikují příklady správných postupů při kontrolách. V letech 2017 a 2018 se síť kontaktních míst členských států pro ochranu zvířat během přepravy sešla čtyřikrát, aby diskutovala o změnách ve výročních zprávách o kontrolách dobrých životních podmínek zvířat při přepravě, přepravě neodstavených telat a přepravě zvířat do zemí mimo EU a při extrémních teplotách. V průběhu roku 2017 dokončila tato síť svůj dokument o vývozu živých zvířat po silnici.

Pracovní skupina pro udržitelné používání pesticidů se v letech 2017–2018 sešla čtyřikrát. V roce 2017 Komise zveřejnila svou první zprávu o provádění právních předpisů o udržitelném používání pesticidů[42]. Skupina intenzivně diskutovala o této zprávě a provádění právních předpisů o udržitelném používání pesticidů v jednotlivých členských státech, společně s přezkumem jejich původních národních akčních plánů[43]. V roce 2018 se diskuse zaměřovaly na harmonizované ukazatele rizika, které připravila Komise, na environmentální aspekty udržitelného používání pesticidů a na problémy členských států při zavádění integrované ochrany rostlin a jejího posuzování na úrovni hospodářství.

Pracovní skupiny zabývající se složením přípravků na ochranu rostlin a prosazováním právních předpisů v této oblasti mají za cíl odstranit hlavní slabiny zjištěné v sérii auditů vedených od roku 2012 do roku 2016 a zaměřených na úřední kontroly při uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh. V letech 2017 a 2018 byla zorganizována jedna schůze pracovní skupiny zabývající se složením přípravků na ochranu rostlin a jejich analýzou, jejímž cílem bylo vyvinout referenční dokumenty, které by poskytly členským státům pokyny ohledně analytické strategie a interpretace analytických výsledků.

---

40 Rozhodnutí Komise 2007/363/ES – Úř. věst. L 138, 30.5.2007, s. 24.

41 Rozhodnutí Komise 2006/677/ES – Úř. věst. L 278, 10.10.2006, s. 15.

42 Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o národních akčních plánech členských států a o pokroku při provádění směrnice 2009/128/ES o udržitelném používání pesticidů.

43 Členské státy měly povinnost přijmout národní akční plány pro udržitelné používání pesticidů poprvé do listopadu 2012. Tyto plány by měly obsahovat kvantitativní cíle, úkoly, měření a harmonogramy vedoucí k omezení rizik a dopadů používání pesticidů. Tyto plány by se měly obnovit nejméně jednou za pět let.

Pracovní skupina pro prosazování právních přepisů v oblasti přípravků na ochranu rostlin se sešla dvakrát v roce 2017 a jednou v roce 2018. Jedna z těchto schůzí byla uspořádána jako pracovní setkání, na kterém se řešily úřední kontroly ve velkoprostorových skladech, dovozní kontroly v přístavech a inspekce výrobců přípravků na ochranu rostlin. To dalo členským státům užitečný základ pro zlepšení inspekčních činností v této oblasti.

6.2.2 Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin

Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin je iniciativa Komise zaměřená na proškolení zúčastněných subjektů v oblasti evropského potravinového práva, krmivového práva, pravidel pro zdraví zvířat a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin, ekologického zemědělství a režimů jakosti. Výsledek kontrol Komise (např. auditů) pomáhá zjistit potřeby školení. V letech 2017 a 2018 obsahoval program Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin[44] pracovní setkání na celou řadu témat, například prevence a kontrola antimikrobiální rezistence, připravenost veterinárních služeb na přírodní katastrofy a školení zaměřené na vnitřní audity.

6.3 Prosazování

Když členský stát poruší právo EU, Komise určí vhodná opatření vycházející z konkrétního případu, která jsou v souladu s přístupem podle sdělení „ Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“[45]. Tato opatření mohou mít různou podobu, od kontaktu s úřady členských států na příslušné úrovni, jehož cílem je zajistit správné uplatňování práva EU, až po zahájení výměn v rámci projektu EU Pilot a/nebo řízení o nesplnění povinnosti v případech, kde je jasný a pevný právní základ a kde byly vyčerpány všechny ostatní cesty k dosažení souladu. V oblasti bezpečnosti potravin patří k donucovacím nástrojům kromě řízení o nesplnění povinnosti také uložení ochranných opatření. Těchto opatření může být celá řada, od bezpečnostních opatření v oblasti obchodu se zvířaty, rostlinami, potravinářskými výrobky a krmivy a jejich pohybu, až po ochranná opatření přijatá v souladu s příslušnými právními předpisy.

Prvním stupněm opatření je dopis na vysoké úrovni adresovaný příslušnému členskému státu, po kterém v případě potřeby následují předsoudní a soudní fáze řízení o nesplnění povinnosti[46].

V letech 2017–2018 se před Soudní dvůr Evropské unie dostal jeden případ nesplnění povinnosti v oblastech, na něž se vztahuje nařízení o úředních kontrolách. Komise v květnu 2018 rozhodla postoupit Soudnímu dvoru EU případ Itálie, která nedokázala náležitě zabránit šíření škůdce *Xylella fastidiosa* v Apulii[47].

---

[44] Výroční zprávy o Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin viz https://ec.europa.eu/chafea/food/bookshelf/reports/index_en.htm.

[45] Viz https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_cs.

[46] Článek 258 Smlouvy o fungování EU.

[47] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3805

7. ZÁVĚRY

EU má pevný právní rámec pro kontrolu bezpečnostních rizik v dodavatelském řetězci. Vnitrostátní orgány členských států ve svých výročních zprávách o úředních kontrolách prokázaly, že prostřednictvím organizování úředních kontrol plní svou důležitou roli při monitorování a ověřování toho, že jsou příslušné požadavky Unie účinně dodržovány a prosazovány.

Průvodní pracovní dokument útvarů Komise obsahuje podrobnosti o kontrolách provedených Komisí v členských státech za účelem ověření, že požadavky EU v oblasti potravinového a krmivového práva, zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin jsou náležitě prováděny a prosazovány členskými státy. Výsledky těchto kontrol ukazují, že členské státy mají celkově zavedeny požadované kontrolní systémy, které obecně zajišťují přijatelnou míru souladu. Kontroly Komise nicméně nadále odhalují nedostatky v úředních kontrolách a ukazují, že je zde stále ještě prostor ke zlepšení.

Uvolněné postoje k bezpečnosti potravin se vždy vymstí, a když k tomu dojde, může to nejen ohrozit veřejné zdraví, ale také ovlivnit důvěru občanů a našich obchodních partnerů v potravinářský systém EU jako celek. K bezpečnosti potravin není v žádném případě možné přistupovat lhostejně a všechny kontrolní činnosti naplánované ve víceletých vnitrostátních plánech kontrol členských států musí být provedeny. Nicméně výroční zprávy z let 2017 a 2018 znovu ukazují, že mnohé členské státy mají problém zajistit odpovídající finanční prostředky na provedení potřebných úředních kontrol.

Systematické kroky reagující na auditní doporučení svědčí o tom, že členské státy obvykle přijímají příslušná nápravná opatření, aby odstranily zjištěné nedostatky. Výroční zprávy navíc potvrzují trvalé úsilí členských států o zlepšení účinnosti a efektivity jejich kontrol, zejména prostřednictvím lepších informačních systémů, analýzy údajů, příruček jakosti a školení.

Přijetí nařízení o úředních kontrolách přineslo podstatné změny, které přispějí ke zlepšení úředních kontrol.

V zájmu zajištění soudržnosti víceletých vnitrostátních plánů kontrol musí členské státy jmenovat jednotný orgán pověřený koordinací jejich přípravy a sběrem informací o jejich provádění, přezkumu a aktualizaci. Víceleté vnitrostátní plány kontrol stanoví strategické cíle a určí, jak se tyto priority promítnou do pořadí úředních kontrol a přidělených zdrojů.

Pokud jde o transparentnost, nařízení o úředních kontrolách vyžaduje, aby víceleté vnitrostátní plány kontrol byly zpřístupněny veřejnosti. Kromě toho mají členské státy možnost splnit požadavky na transparentnost zveřejněním své výroční zprávy.

Zavedení jednotného vzorového formuláře pro výroční zprávy, které jsou členské státy povinny předkládat, usnadní sběr srovnatelných informací a údajů o úředních kontrolách prováděných členskými státy v rámci zemědělsko-potravinového řetězce v EU a přispějí k plynulejšímu vypracovávání a zveřejňování výroční zprávy Komise.

Komise partnersky spolupracuje s členskými státy a je i nadále rozhodnuta podporovat je v neustálém zlepšování jejich systémů úředních kontrol prostřednictví sítí a iniciativy Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin.